

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Ģimenes Lietas Un Mantojums](#) > [Laulības Šķiršana Un Laulāto Atšķiršana](#) > Portugal

Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Portugāle

1 Kādi ir priekšnoteikumi, lai laulība varētu tikt šķirta?

Portugālē laulības šķiršanu var panākt uz abpusējas vienošanās pamata vai bez viena laulātā piekrišanas tiesas ceļā (Civilkodeksa (*Código Civil*) 1773. panta 1. punkts).

Pirmajā gadījumā pieņem, ka abi laulātie piekrīt laulības šķiršanai un principā uzturlīdzekļu maksāšanai laulātajam, kuram tie vajadzīgi, aizgādības tiesību īstenošanai attiecībā uz nepilngadīgiem bērniem, ģimenes mājokļa atsavināšanai un pasākumiem attiecībā uz lolojumdzīvniekiem (Civilkodeksa 1775. panta 1. punkts).

Prasību par laulības šķiršanu tiesas ceļā iesniedz viens no laulātajiem pret otru laulāto, pamatojoties uz juridiski konstatētiem faktiem, kas neatkarīgi no laulātajiem piedēvētās vainas pierāda, ka laulība ir neatgriezeniski izirusi (Civilkodeksa 1773. panta 3. punkts un 1781. pants).

2 Kādos gadījumos laulība var tikt šķirta?

Šķirot laulību uz abpusējas vienošanās pamata, laulātajiem nav jānorāda pieteikuma iesniegšanas iemesls.

Pamatojumi laulības šķiršanai tiesas ceļā ir šādi (Civilkodeksa 1781. pants):

1. faktiskā šķirtība, kas ilgst vienu pilnu gadu; uzskata, ka faktiskā šķirtība pastāv, ja starp laulātajiem nav kopdzīves un viens laulātais vai abi laulātie neplāno atjaunot attiecības (Civilkodeksa 1782. pants);
2. otra laulātā garīgo spēju izmaiņas, kas ilgst vairāk nekā vienu gadu un ir tik nopietnas, ka kopdzīve nav iespējama;
3. ne mazāk kā vienu gadu ilgusi prombūtne, kuras laikā prombūtnē esošais laulātais nav centies sazināties;
4. jebkādi citi fakti, kas neatkarīgi no laulātajiem piedēvētās vainas pierāda, ka laulība ir neatgriezeniski izirusi.

3 Kādas ir laulības šķiršanas tiesiskās sekas attiecībā uz:

3.1 laulāto personiskajām attiecībām (piemēram, attiecībā uz uzvārdu)?

Laulības šķiršana izbeidz laulību, un tai ir tādas pašas tiesiskās sekas kā gadījumā, kad laulība izbeidzas nāves dēļ, izņemot tiesību aktos noteiktos izņēmumus (Civilkodeksa 1788. pants).

Laulības šķiršanas tiesiskās sekas attiecībā uz laulāto savstarpējām mantiskajām attiecībām rodas no brīža, kad spriedums par laulības šķiršanu kļūst galīgs un nepārsūdzams, bet ir datējamas ar atpakaļejošu datumu, kad ierosināta prasība (Civilkodeksa 1789. panta 1. punkts).

Ja tiesvedībā tiek pierādīta laulāto faktiskā šķirtība, jebkurš no laulātajiem var pieprasīt, lai laulības šķiršanas tiesiskās sekas ir datējamas ar atpakaļejošu datumu, kad sākās šķirtība, kā nospriests nolēmumā (Civilkodeksa 1789. panta 2. punkts).

Ja viens no laulātajiem ir pieņēmis otra laulātā uzvārdu, pēc laulības šķiršanas viņš to var paturēt, ja tam piekrit otrs laulātais vai ja to atļauj tiesa, ņemot vērā izklāstītos iemeslus. Bijušais laulātais piekrišanu var sniegt ar notariāli apliecinātu dokumentu, tiesā sagatavotu dokumentu (rakstisks protokols par puses nodomu, kas sagatavots tiesvedības laikā) vai iesniedzot paziņojumu dzimtsarakstu nodaļas ierēdnim. Pieteikumu par tiesas apstiprinājuma saņemšanu bijušā laulātā uzvārda izmantošanai var iesniegt laulības šķiršanas procesa laikā vai atsevišķā tiesvedībā, arī pēc tam, kad laulība ir šķirta (Civillkodeksa 1677-B pants).

3.2 laulāto mantas sadales jautājumiem?

Laulības šķiršanas gadījumā neviens no laulātajiem nevar saņemt vairāk, nekā viņam pienāktos, ja laulība būtu noslēgta atbilstoši likumiskajam laulāto kopīgas mantas režīmam (*regime da comunhão de adquiridos*) — Civillkodeksa 1790. pants).

Katrs laulātais zaudē visus labumus, ko tas saņēmis vai ko tam vajadzētu saņemt no otra laulātā vai trešās personas saistībā ar laulību vai ņemot vērā laulātā stāvokli, neatkarīgi no tā, vai šis nosacījums paredzēts pirms vai pēc laulības noslēgšanas. Piešķirējs var noteikt, ka labums pienākas laulībā dzimušajiem bērniem (Civillkodeksa 1791. pants).

Laulības šķiršanas tiesiskās sekas attiecībā uz laulāto savstarpējām mantiskajām attiecībām rodas no brīža, kad spriedums par laulības šķiršanu kļūst galīgs un nepārsūdzams, bet ir datējamas ar atpakaļejošu datumu, kad ierosināta prasība (Civillkodeksa 1789. panta 1. punkts).

Ja tiesvedībā tiek pierādīta laulāto faktiskā šķirtība, jebkurš no laulātajiem var pieprasīt, lai laulības šķiršanas tiesiskās sekas ir datējamas ar atpakaļejošu datumu, kad sākās šķirtība, kā nospriests nolēmumā (Civillkodeksa 1789. panta 2. punkts).

Tiesa, ņemot vērā katra laulātā vajadzības un laulībā dzimušo bērnu intereses, var atļaut ģimenes mājokli izīrēt jebkurai no laulātajiem pēc tā lūguma neatkarīgi no tā, vai mājoklis ir kopīpašums vai pieder otram laulātajam. Uz izīrēšanu attiecas mājokļu īres noteikumi, bet tiesa, uzklaujusi laulātos, var definēt līguma nosacījumus, kā arī pēc īpašnieka pieprasījuma var izbeigt īres līgumu, ja tas tiek pamatots ar neparedzētiem apstākļiem. Kārtību, kas noteikta, vai nu apstiprinot laulāto vienošanos, vai ar tiesas rīkojumu, var mainīt atbilstoši vispārējiem brīvprātīgas jurisdikcijas noteikumiem (Civillkodeksa 1793. pants).

3.3 nepilngadīgajiem bērniem?

Laulības šķiršanas, laulāto atšķiršanas vai laulības atzīšanas par neesošu gadījumā bērnu dzīves apstākļus, uzturlīdzekļus, kas pienākas bērniem, un uzturlīdzekļu maksāšanas veidu nosaka vienošanās starp vecākiem, kas jāapstiprina tiesai (vai dzimtsarakstu nodaļas ierēdnim (*Conservador do Registo Civil*) procedūrā par laulāto atšķiršanu un laulības šķiršanu uz abpusējas vienošanās pamata) (Civillkodeksa 1905. panta 1. punkts un 1776-A pants).

Procesu, kas nosaka vecāku pienākumus dzimtsarakstu nodaļā (*Conservatória do Registo Civil*), reglamentē Portugāles Civilstāvokļa aktu reģistrācijas kodeksa (*Código do Registo Civil*) 274-A, 274-B un 274-C pants.

Ja vienošanās nav, tiesa pieņem lēmumu, ņemot vērā nepilngadīgā intereses, tostarp intereses saglabāt ciešas attiecības ar abiem vecākiem, veicinot un atzīstot vienošanās vai pieņemot lēmumus, kas sniedz plašas iespējas sazināties ar abiem vecākiem un īstenot dalītu atbildību starp vecākiem. Aizgādību pār nepilngadīgo var piešķirt jebkurai no vecākiem, trešai personai vai pāraudzināšanas vai aprūpes iestādei (Civillkodeksa 1906. panta 8. punkts).

Plašāku informāciju sk. faktu lapā “Vecāku atbildība – bērna aizgādība un saziņas tiesības”.

3.4 pienākumu maksāt uzturlīdzekļus (uzturēt) bijušam laulātajam?

Pēc laulības šķiršanas katram no laulātajiem pašam ir jānodrošina sava iztika. Gan viens, gan otrs laulātais ir tiesīgs saņemt uzturlīdzekļus neatkarīgi no laulības šķiršanas veida. Acīmredzamu taisnīguma apsvērumu dēļ tiesības uz uzturlīdzekļiem var tikt liegtas (Civillkodeksa 2016. panta 1., 2. un 3. punkts).

Nosakot uzturlīdzekļu summu, tiesai ir jāņem vērā laulības ilgums, ieguldījums ģimenes finansēs, laulāto vecums un veselības stāvoklis, viņu profesionālā kvalifikācija un nodarbinātības iespējas, laiks, kas viņiem būs vajadzīgs,

lai izaudzinātu kopīgos bērnus, viņu peļņa un ienākumi, jaunas laulības esība vai dzīvošana neregistrētās partnerattiecībās, un kopumā visi apstākļi, kas ietekmē tā laulātā vajadzības, kurš saņem uzturlīdzekļus, un tā laulātā iespējas, kurš maksā uzturlīdzekļus (Civilkodeksa 2016-A panta 1. punkts).

Tiesai prioritāte jāpiešķir uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumiem, kas saistīti ar tā laulātā bērnu, kurš ir uzturlīdzekļu parādnieks, nevis pienākumam pret bijušo laulāto, kas izriet no laulības šķiršanas (Civilkodeksa 2016-A panta 2. punkts).

Laulātajam, kurš saņem uzturlīdzekļus, nav tiesību pieprasīt, lai tiktu saglabāts tikpat augsts dzīves līmenis, kāds viņam(-ai) bijis laulības laikā (Civilkodeksa 2016-A panta 3. punkts).

Plašāku informāciju sk. faktu lapā “Uzturlīdzekļi ģimenes locekļiem”.

4 Kādā ir nozīme jēdzienam “laulāto atšķiršana”?

Ar laulāto atšķiršanu laulība netiek izbeigta, tomēr kopdzīves un atbalsta saistības beidz pastāvēt, neskarot tiesības saņemt uzturlīdzekļus. Attiecībā uz mantu laulāto atšķiršanai ir tādas pašas sekas kā laulības izbeigšanai (Civilkodeksa 1795-A pants).

Laulāto atšķiršana beidzas ar laulāto samierināšanu vai laulības izbeigšanu (Civilkodeksa 1795-B pants).

5 Kādi ir priekšnoteikumi laulāto atšķiršanai?

Nosacījumi, ko piemēro laulāto atšķiršanai gan tiesas ceļā, gan uz abpusējas vienošanās pamata, ir *mutatis mutandis* tādi paši kā tad, ja laulība tiek šķirta tiesas ceļā (Civilkodeksa 1794. pants).

6 Kādas ir laulāto atšķiršanas tiesiskās sekas?

Kā norādīts atbildē uz 4. jautājumu, ar laulāto atšķiršanu beidz pastāvēt kopdzīves un atbalsta saistības, neskarot tiesības saņemt uzturlīdzekļus. Attiecībā uz mantu laulāto atšķiršanai ir tādas pašas sekas kā laulības izbeigšanai (Civilkodeksa 1795-A pants).

Noteikumi par laulības šķiršanu *mutatis mutandis* ir piemērojami laulāto atšķiršanai (Civilkodeksa 1794. pants).

Laulāto atšķiršanu var pārveidot par laulības šķiršanu, lai gan tas nav ne laulības šķiršanas procesa nosacījums, ne tā posms. Ja laulāto samierināšana nav notikusi vienu gadu kopš dienas, kad spriedums par laulības šķiršanu (tiesas ceļā vai uz abpusējas vienošanās pamata) ir kļuvis galīgs un neapstrīdams, jebkurš no laulātajiem var pieprasīt, lai laulāto atšķiršana tiktu pārveidota par laulības šķiršanu. Ja abi laulātie iesniedz pieteikumu, prasot laulāto atšķiršanas pārveidošanu par laulības šķiršanu, norādītais laikposms nav jāievēro, un spriedums tiks pasludināts nekavējoties (Civilkodeksa 1975-D panta 1. un 2. punkts).

Ja pārveidošanu prasa viens no laulātajiem, otru laulāto personīgi vai ar viņa likumīgā pārstāvja starpniecību informē, ka viņš 15 dienu laikā var apstrīdēt pieteikumu, pamatojoties vienīgi uz laulāto samierināšanu (Civilprocesa kodeksa (*Código de Processo Civil*) 993. panta 3. un 4. punkts). Pēc pierādījumu iesniegšanas tiesnesis pieņem nolēmumu par apstrīdēšanu 15 dienu laikā (Civilprocesa kodeksa 986. panta 3. punkts).

Pieteikumu laulāto atšķiršanas pārveidošanai par laulības šķiršanu var iesniegt arī jebkurā dzimtsarakstu nodaļā (2001. gada 13. oktobra Dekrētlíkuma Nr. 272/2001 — Procedūras, kas ir prokuratūras un dzimtsarakstu nodaļu kompetencē — 5. panta 1. punkta e) apakšpunkts un 6. pants). Pieteikums, kam jābūt pienācīgi pamatotam ar faktiem un tiesību aktiem, jāiesniedz dzimtsarakstu nodaļā, iesniedzot pierādījumus un pievienojot apliecināšus dokumentus (2001. gada 13. oktobra Dekrētlíkuma Nr. 272/2001 — Procedūras, kas ir prokuratūras un dzimtsarakstu nodaļu kompetencē — 7. panta 1. punkts).

Atbildētāju 15 dienu laikā informē, ka viņš var apstrīdēt pieteikumu, iesniegt pierādījumus un pievienot apliecināšus dokumentus (2001. gada 13. oktobra Dekrētlíkuma Nr. 272/2001 — Procedūras, kas ir prokuratūras un dzimtsarakstu nodaļu kompetencē — 7. panta 2. punkts).

Ja atbildētājs neapstrīd pieteikumu, pieteikuma iesniedzēja norādītos faktus uzskata par pierādītiem, un dzimtsarakstu nodaļas ierēdnis, pārlicinājies, ka ir izpildītas juridiskās prasības, apmierina pieteikumu

(2001. gada 13. oktobra Dekrētikuma Nr. 272/2001 — Procedūras, kas ir prokuratūras un dzimtsarakstu nodaļu kompetencē — 7. panta 3. punkts).

Ja atbildētājs apstrīd pieteikumu, dzimtsarakstu nodaļas ierēdnis nosaka tikšanos samierināšanas nolūkos, kam jānotiek 15 dienu laikā, un var likt izpildīt juridiskas darbības un uzrādīt pierādījumus, kas nepieciešami juridisko prasību izpildei (2001. gada 13. oktobra Dekrētikuma Nr. 272/2001 — Procedūras, kas ir prokuratūras un dzimtsarakstu nodaļu kompetencē — 7. panta 4. un 5. punkts).

Ja atbildētājs apstrīd pieteikumu, un vienošanos nevar panākt, puses tiek informētas, ka tām jāsniedz mutvārdu paskaidrojumi un jāpieprasa jauni pierādījumi astoņu dienu laikā. Tad lietu nodod pirmās instances tiesai, kam ir kompetence attiecībā uz lietu tajā apgabalā, kurā atrodas dzimtsarakstu nodaļa (2001. gada 13. oktobra Dekrētikuma Nr. 272/2001 — Procedūras, kas ir prokuratūras un dzimtsarakstu nodaļu kompetencē — 8. pants).

Kad lieta ir nodota tiesai, tiesnesis uzdod iesniegt pierādījumus un nosaka mutisko uzklaušāšanu (2001. gada 13. oktobra Dekrētikuma Nr. 272/2001 — Procedūras, kas ir prokuratūras un dzimtsarakstu nodaļu kompetencē — 9. pants).

7 Kāda ir praktiskā nozīme jēdzienam “laulības atzīšanas par spēkā neesošu”?

“Laulības atzīšana par neesošu” ir laulības tiesisko seku izbeigšana, pamatojoties uz būtiskiem trūkumiem, kas ietekmē laulību.

8 Kādos gadījumos laulība var tikt atzīta par spēkā neesošu?

Laulību var atzīt par spēkā neesošu šādos gadījumos (Civilkodeksa 1631. pants):

1. ja pastāv laulības spēkā neesības (absolūtas vai relatīvas) pamats;
2. ja tā noslēgta, kaut gan viens vai abi laulātie tai nav piekrituši vai ir piekrituši kļūdas vai spaidu dēļ;
3. ja tā noslēgta bez liecinieku klātbūtnes, ja to klātbūtne bija vajadzīga saskaņā ar tiesību aktiem.

Absolūti laulības spēkā neesības pamati, kas liek šķēršļus attiecīgās personas laulībai ar citu personu, ir šādi (Civilkodeksa 1601. pants):

1. laulātais ir jaunāks par sešpadsmit gadiem;
2. zināma plānprātība (arī apskaidrības brīžos) un tiesībnespēja vai rīcībnespēja garīgu traucējumu dēļ;
3. iepriekšēja neizbeigta laulība, noslēgta baznīcā vai dzimtsarakstu nodaļā, pat ja dzimtsarakstu reģistrā nav izdarīts attiecīgais ieraksts.

Relatīvi laulības spēkā neesības pamati, kas liek šķēršļus attiecīgās personas laulībai ar citu personu, ir šādi (Civilkodeksa 1602. pants):

1. radniecība taisnā līnijā;
2. iepriekšējas vecāku atbildības attiecības;
3. otrās pakāpes radniecība sānu līnijā;
4. svainība taisnā līnijā;
5. viena laulātā iepriekšēja notiesāšana par otras puses laulātā tīšu slepkavību vai slepkavības mēģinājumu, vai par līdzdalību šādā slepkavībā vai tās mēģinājumā.

Laulību var atzīt par neesošu, pamatojoties uz rīcībspējas vai spējas apzināties savu darbību nozīmi neesību laulības noslēgšanas laikā (Civilkodeksa 1635. pants).

1. ja laulības noslēgšanas brīdī viena no pusēm nav apzinājusies savu rīcību nejauši iegūtas invaliditātes vai citu iemeslu dēļ;
2. ja viena no pusēm ir maldināta par otras puses fizisko identitāti;
3. ja piekrišana dota fizisku spaidu ietekmē;
4. ja piekrišana ir simulēta.

Kļūdai, kas piekrišanu padara par spēkā neesošu, ir nozīme laulības atzīšanas par neesošu nolūkos tikai tad, ja

tās pamats ir būtiskas otra laulātā personīgās īpašības, ja tā ir attaisnojama un ja ir pierādīts, ka laulība nebūtu pamatoti noslēgta, ja nebūtu šādas kļūdas (Civilkodeksa 1636. pants).

Laulību, kas noslēgta morālu spaidu ietekmē, var atzīt par neesošu, ja vienai no pusēm tiek nopietni un pretlikumīgi draudēts un ja šīs puses bailes no draudu īstenošanās ir pamatotas (Civilkodeksa 1638. panta 1. punkts).

Ja kāds apzināti un pretlikumīgi piespiež otru pusi izteikt piekrišanu, solot atbrīvot to no neparedzama kaitējuma vai citu personu nodarīta kaitējuma, šāda situācija ir līdzvērtīga pretlikumīgai draudēšanai (Civilkodeksa 1638. panta 2. punkts).

Pieņem, ka, izsakot piekrišanu laulības slēgšanas brīdī, tiek apliecināts ne tikai tas, ka laulātie vēlas stāties laulībā, bet arī tas, ka viņu piekrišana netiek dota kļūdas vai spaidu dēļ (Civilkodeksa 1634. pants).

9 Kādas ir laulības neesamības tiesiskās sekas?

Dzimsarakstu nodaļā noslēgtas laulības — ja abi laulātie laulību noslēguši labticīgi — atzīšana par neesošu stājas spēkā attiecībā uz laulātajiem un trešām personām tad, kad attiecīgais spriedums kļūst galīgs un neapstrīdams (Civilkodeksa 1647. panta 1. punkts).

Ja tikai viens no laulātajiem noslēdzis laulību labticīgi, tad tikai viņš var pieprasīt labumus, ko sniedz atrašanās laulībā, un iebilst pret to piešķiršanu trešām personām, ar nosacījumu, ka šādi tiek tikai atspoguļotas attiecības starp laulātajiem (Civilkodeksa 1647. panta 2. punkts).

Ja laulātais noslēdz laulību, attaisnojošu iemeslu dēļ nezinašams par trūkumu, kas ir iemesls laulības neesībai, vai ja viņš izteicis piekrišanu fizisku vai morālu spaidu ietekmē, uzskata, ka viņš stājies laulībā labticīgi (Civilkodeksa 1648. panta 1. punkts).

Labticības atzīšana ir valsts tiesu prerogatīva. Pieņem, ka laulātie noslēdz laulību labticīgi (Civilkodeksa 1648. panta 2. un 3. punkts).

Tiklīdz laulība ir atzīta par neesošu, laulātais labticīgi patur tiesības saņemt uzturlīdzekļus pēc tam, kad lēmums ir kļuvis galīgs un vairs nav pārsūdzams vai kad spriedums tiek reģistrēts (Civilkodeksa 2017. pants).

10 Vai pastāv alternatīvas ārpustiesas iespējas, kad, nevēršoties tiesā, var tikt atrisināti laulības šķiršanas jautājumi?

Pirms laulības šķiršanas tiesvedības uzsākšanas dzimsarakstu nodaļai vai tiesai jāinformē laulātie par mediācijas pakalpojumu ģimenes lietās esību un mērķiem (Civilkodeksa 1774. pants un 2001. gada 13. oktobra Dekrētlukuma Nr. 272/2001 — Procedūras, kas ir prokuratūras un dzimsarakstu nodaļu kompetencē — 14. panta 3. punkts).

[Mediācija ģimenes lietās](#) ir ārpustiesas metode tādu konfliktu atrisināšanai, kas rodas ģimenes attiecībās, un, to izmantojot, puses ar personīgu un tiešu līdzdalību un konflikta mediatora palīdzību cenšas panākt vienošanos.

Izmantojot šo alternatīvo strīdu izšķiršanas līdzekli, var atrisināt konfliktus, kas izriet no vecāku atbildības regulējuma, grozījumiem un neizpildes, laulības šķiršanas un laulāto atšķiršanas, laulāto atšķiršanas pārvēršanas par laulības šķiršanu, atšķirtu laulāto samierināšanas, pagaidu vai galīgo uzturlīdzekļu piešķiršanas un grozīšanas, laulāto kopīgā mājokļa nodošanas, otra laulātā uzvārda izmantošanas aizlieguma un atļaujas izmantot bijušā laulātā uzvārdu (4. pants 2018. gada 9. novembra Likumdošanas rīkojumā (*Despacho Normativo*) Nr. 13/2018, kas regulē mediācijas ģimenes lietās sistēmas (SMF) un kas izveidots ar 2007. gada 22. augusta Rīkojumu Nr. 18 778/2007, un ar ko apstiprina Noteikumus par procedūrām mediatoru atlasei mediācijas pakalpojumu sniegšanai mediācijas ģimenes lietās sistēmā).

Mediatori ģimenes lietās ir Tieslietu ministrijas (*Ministério da Justiça*) licencēti speciālisti un ir atbildīgi par tikšanos rīkošanu neatkarīgi un objektīvi, lai palīdzētu pusēm panākt savstarpēju vienošanos (7. pants 2018. gada 9. novembra Likumdošanas rīkojumā Nr. 13/2018, kas regulē mediācijas ģimenes lietās sistēmas (SMF) un kas izveidots ar 2007. gada 22. augusta Rīkojumu Nr. 18 778/2007, un ar ko apstiprina Noteikumus par

procedūrām mediatoru atlasei mediācijas pakalpojumu sniegšanai mediācijas ģimenes lietās sistēmā).

Pieteikumu par laulības šķiršanu uz abpusējas vienošanās pamata var iesniegt dzimtsarakstu nodaļā, izņemot situācijas, kas saistītas ar vienošanos, kura panākta tiesvedībā par laulības šķiršanu tiesas ceļā (Civilkodeksa 1779. pants), un ar nosacījumu, ka pieteikumam par laulības šķiršanu uz abpusējas vienošanās pamata ir pievienots detalizēts saraksts, kurā norādīta pušu kopīgā manta, vienošanās par ģimenes mājokļa izmantošanu, vienošanās par uzturlīdzekļu maksāšanu laulātajam, kuram tie vajadzīgi, apliecinājums par tiesas spriedumu, kas nosaka vecāku atbildības īstenošanas kārtību, vai vienošanās par vecāku atbildības īstenošanu attiecībā uz nepilngadīgiem bērniem, ja tiesas par šiem jautājumiem iepriekš nav nospriedušas (Portugāles Civilstāvokļa aktu reģistrācijas kodeksa 272. panta 1. punkts).

11 Kur lai es iesniedzu pieteikumu (sūdzību) par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzišanu par spēkā neesošu? Kādas ir nepieciešamās formalitātes un kādus dokumentus ir nepieciešams pievienot pieteikumam?

Laulāto atšķiršana un laulības šķiršana uz abpusējas vienošanās pamata

Pieteikumu par laulāto atšķiršanu un laulības šķiršanu uz abpusējas vienošanās pamata iesniedz dzimtsarakstu nodaļā abi laulātie, abpusēji vienojoties. Pieteikumam jāpievieno šādi dokumenti (Portugāles Civilstāvokļa aktu reģistrācijas kodeksa 272. panta 1. punkts);

1. detalizēts kopīgās mantas saraksts, norādot attiecīgo vērtību, vai, ja laulātie izvēlas dalīt šādu mantu, vienošanās par mantas dalīšanu vai pieteikums par šādas vienošanās sagatavošanu;
2. apliecinājums par tiesas spriedumu, ar ko tika noteikta vecāku varas īstenošana, vai vienošanās par vecāku varas īstenošanu attiecībā uz nepilngadīgiem bērniem, ja tiesas par to nav nospriedušas iepriekš;
3. vienošanās par uzturlīdzekļu maksāšanu laulātajam, kuram tie ir vajadzīgi;
4. vienošanās par ģimenes mājokļa izmantošanu;
5. apliecinājums par pirmslaulības līgumu, ja tāds ir.

Ja iesniegtajos dokumentos nav norādīts citādi, uzskata, ka minētās vienošanās attiecas gan uz tiesvedības laiku, gan uz laiku pēc tās (Civilkodeksa 272. panta 4. punkts).

Tiesvedību par laulāto atšķiršanu vai laulības šķiršanu uz abpusējas vienošanās pamata ierosina, iesniedzot jebkurā dzimtsarakstu nodaļā (*conservatória do registo civil*) pieteikumu, ko parakstījuši abi laulātie vai viņu pārstāvji. Pieteikums jāiesniedz kopā ar iepriekš minētajiem dokumentiem un laulības apliecību (2001. gada 13. oktobra Dekrētlikuma Nr. 272/2001 — Procedūras, kas ir prokuratūras un dzimtsarakstu nodaļu kompetencē — 14. panta 1. un 2. punkts).

Pēc pieteikuma saņemšanas dzimtsarakstu nodaļas ierēdnis uzaicina laulātos uz sēdi, kuras laikā viņš pārliecinās, vai ir izpildītas juridiskās prasības (Civilkodeksa 1776. panta 1. punkts). Sēdes laikā laulātie tiek informēti, ka ir pieejami mediācijas pakalpojumi ģimenes lietās. Ja laulātie joprojām vēlas šķirt laulību, izvērtē vienošanās un laulātos aicina tās mainīt, ja tās pienācīgi neaizsargā kāda laulātā vai bērnu intereses. Šim nolūkam var veikt tiesiskas darbības un iegūt pierādījumus. Ja juridiskās prasības ir izpildītas un iepriekš minētās procedūras ir izpildītas, dzimtsarakstu nodaļas ierēdnis apmierina pieteikumu (2001. gada 13. oktobra Dekrētlikuma Nr. 272/2001 — Procedūras, kas ir prokuratūras un dzimtsarakstu nodaļu kompetencē — 14. panta 3. punkts).

Ja tiek iesniegta vienošanās par vecāku aizgādības īstenošanu pār nepilngadīgajiem bērniem, tiesvedību nodod prokuratūrai (*Ministério Público*) tajā pirmās instances tiesā, kam ir kompetence attiecībā uz lietu apgabalā, kurā atrodas dzimtsarakstu nodaļa, lai nolēmumu par vienošanos varētu pieņemt 30 dienu laikā (2001. gada 13. oktobra Dekrētlikuma Nr. 272/2001 — Procedūras, kas ir prokuratūras un dzimtsarakstu nodaļu kompetencē — 14. panta 4. punkts).

Ja prokuratūra uzskata, ka vienošanās pienācīgi neaizsargā nepilngadīgo intereses, prasītāji to var attiecīgi grozīt vai iesniegt jaunu vienošanos. Ja iesniedz jaunu vienošanos, tā atkārtoti tiek tālāk nodota prokuratūrai. Ja prokuratūra uzskata, ka vienošanās pienācīgi aizsargā nepilngadīgo intereses, vai ja laulātie ir grozījuši

vienošanos, kā norādījusi prokuratūra, laulību šķir (2001. gada 13. oktobra Dekrētlíkuma Nr. 272/2001 — Procedūras, kas ir prokuratūras un dzimtsarakstu nodaļu kompetencē — 14. panta 5. un 6. punkts).

Ja laulātie nepiekrīt prokuratūras norādītajiem grozījumiem un joprojām vēlas šķirt laulību, un/vai ja iesniegtās vienošanās nepietiekami aizsargā viena laulātā intereses, apstiprinājumu nepiešķir, un laulības šķiršanas lietu nodod tiesai apgalbā, kurā atrodas dzimtsarakstu nodaļa (2001. gada 13. oktobra Dekrētlíkuma Nr. 272/2001 — Procedūras, kas ir prokuratūras un dzimtsarakstu nodaļu kompetencē — 14. panta 7. punkts).

Pēc lietas saņemšanas tiesnesis izskata laulāto iesniegtās vienošanās un aicina laulātos grozīt tās, ja tās neaizsargā kāda laulātā vai viņu bērnu intereses (Civilkodeksa 1778-A panta 2. punkts).

Tad tiesnesis nosaka, kādas būs laulības šķiršanas sekas jautājumos, ko laulātie nav grozījuši. Ja kāda vienošanās pietiekami neaizsargā jebkura laulātā intereses, tiesnesis var — šajā nolūkā un lai ņemtu vērā ierosinātās vienošanās — pieprasīt darbību veikšanu un vajadzīgo pierādījumu uzrādīšanu (Civilkodeksa 1178-A panta 3. un 4. punkts).

Nosakot laulības šķiršanas sekas, tiesnesim vienmēr ir ne tikai jānudina laulātos vienoties, bet arī jāņem vērā viņu vienošanās (Civilkodeksa 1778-A panta 6. punkts).

Tad laulību šķir uz abpusējas vienošanās pamata, izdarot ierakstu attiecīgajā reģistrā (Civilkodeksa 1778-A panta 5. punkts).

Pieteikumu par laulāto atšķiršanu vai laulības šķiršanu uz abpusējas vienošanās pamata iesniedz tiesai, ja puses tam nepievieno nevienu minēto vienošanos (Civilkodeksa 1778-A panta 1. punkts).

Šādā gadījumā pieteikumu laulības šķiršanai iesniedz tiesā. Pēc pieteikuma saņemšanas tiesnesis izskata laulāto iesniegtās vienošanās un aicina laulātos grozīt tās, ja tās neaizsargā kāda laulātā vai viņu bērnu intereses. Tiesnesis nosaka laulības šķiršanas sekas jautājumos, par kuriem laulātie nav vienojušies, un viņš var — šajā nolūkā un lai ņemtu vērā ierosinātās vienošanās — pieprasīt darbību veikšanu un vajadzīgo pierādījumu uzrādīšanu. Nosakot laulības šķiršanas sekas, tiesnesim ir ne tikai jānudina laulātos vienoties, bet arī jāņem vērā viņu vienošanās. Tad laulību šķir uz abpusējas vienošanās pamata, izdarot ierakstu attiecīgajā reģistrā (Civilkodeksa 1778-A panta 2., 3., 4., 5. un 6. punkts).

Laulāto atšķiršana vai laulības šķiršana tiesas ceļā

Pieteikumus par laulāto atšķiršanu vai laulības šķiršanu tiesas ceļā iesniedz Ģimenes un bērnu lietu tiesā (*Juízo de Família e Menores*) vai, ja šādas tiesas nav, vietējā civiltiesā (*Juízo Local Cível*) vai vispārējā tiesā (*Juízo de Competência Genérica*), kurai ir teritoriālā piekritība (Likuma par tiesu sistēmas organizāciju (*Lei da Organização do Sistema Judiciário*) 122. panta 1. punkta c) apakšpunkts). Teritoriālo piekritību nosaka pēc prasītāja (prasības ierosinātāja) adreses vai dzīvesvietas (Civilprocesa kodeksa 72. pants).

Noteikumi par laulības šķiršanu *mutatis mutandis* ir piemērojami laulāto atšķiršanai (Civilkodeksa 1794. pants).

Laulāto atšķiršana beidzas ar laulāto samierināšanu vai laulības izbeigšanu (Civilkodeksa 1795-B pants).

Jebkurš no laulātajiem var iesniegt pieteikumu par laulības šķiršanu tiesas ceļā, kā prasības pamatojumu norādot faktu, ka laulātie bijuši faktiski atšķirti vienu pilnu gadu; otra laulātā garīgo spēju izmaiņas, kas ilgst vairāk nekā vienu gadu un ir tik nopietnas, ka kopdzīve nav iespējama; ne mazāk kā vienu gadu ilgušu prombūtni, kuras laikā prombūtnē esošais laulātais nav mēģinājis sazināties, un citus faktus, kas neatkarīgi no laulātajiem piedēvētās vainas pierāda, ka laulība ir neatgriezeniski izirusi (Civilkodeksa 1781. pants).

Laulātajam, kurš nepiekrīt laulības šķiršanai, ir tiesības vispārējās piekritības tiesā pieprasīt kompensāciju par otra laulātā nodarīto kaitējumu atbilstoši vispārējiem civiltiesiskās atbildības noteikumiem (Civilkodeksa 1792. panta 1. punkts).

Laulātajam, kurš iesniedz pieteikumu par laulības šķiršanu, kā pamatojumu norādot otra laulātā garīgo spēju izmaiņas, ir jākompensē otram laulātajam personīgais kaitējums, ko radījuši laulības izbeigšanās; šis prasījums jāiesniedz laulības šķiršanas tiesvedības laikā (Civilkodeksa 1792. panta 2. punkts).

Ja laulības šķiršanas pamatojums ir otra laulātā garīgo spēju izmaiņas, kas ilgst vairāk nekā vienu gadu un ir tik

nopietnas, ka kopdzīve nav iespējama, vai ne mazāk kā vienu gadu ilga prombūtne, kuras laikā prombūtnē esošais laulātais nav mēģinājis sazināties, tad prasību par laulības šķiršanu var iesniegt tikai tas laulātais, kurš ir norādījis uz otra laulātā garīgo spēju izmaiņām vai prombūtni (Civilkodeksa 1785. panta 1. punkts).

Ja laulātais, kurš var iesniegt prasību par laulības šķiršanu, ir pavadīts pieaugušais, prasību var celt pats pieaugušais vai viņu pavadošā persona, ja tai ir pārstāvības pilnvaras, pirms tam saņemot tiesas apstiprinājumu; ja pavadošā persona ir otrs laulātais, prasību personas, kura ir tiesīga iesniegt prasību par laulības šķiršanu, vārdā var celt jebkurš no tās tiešajiem radniekiem vai radnieki līdz trešajai pakāpei sānu līnijā, vai prokuratūra (Civilkodeksa 1785. panta 2. punkts).

Tiesības uz laulības šķiršanu netiek nodotas nāves gadījumā. Tomēr prasītāja mantinieki var turpināt lietu mantas nolūkos, ja prasītājs tiesvedības laikā mirst; prasību var turpināt pret atbildētāja mantiniekiem tajos pašos nolūkos (Civilkodeksa 1785. panta 3. punkts).

Kad ir iesniegts lūgumraksts, un ja tiesvedību var turpināt, tiesnesis nosaka datumu samierināšanas mēģinājumam, un gan prasītājs, gan atbildētājs tiek aicināti personīgi ierasties tiesā (Civilprocesa kodeksa 931. panta 1. punkts).

Ja samierināšana neizdodas, tiesa prasa laulāto piekrišanu laulības šķiršanai uz abpusējas vienošanās pamata. Ja vienošanās tiek panākta vai ja laulātie jebkurā brīdī tiesvedībā izvēlas šķirt laulību uz abpusējas vienošanās pamata, *mutatis mutandis* ievēro procedūru attiecībā uz šā veida laulības šķiršanu (Civilkodeksa 1779. panta 2. punkts).

Ja tiesnesis nevar panākt laulāto vienošanos par laulības šķiršanu vai laulāto atšķiršanu uz abpusējas vienošanās pamata, viņš mēģina panākt laulāto vienošanos par uzturlīdzekļiem un vecāku atbildības īstenošanas kārtību. Attiecīgā gadījumā tiesnesis arī mēģina panākt laulāto vienošanos par ģimenes mājokļa izmantošanu tiesvedības laikā (Civilprocesa kodeksa 931. panta 2. punkts).

Samierināšanas mēģinājuma laikā vai jebkurā citā laikā tiesvedības gaitā puses var vienoties par laulības šķiršanu vai laulāto atšķiršanu uz abpusējas vienošanās pamata, ja ir izpildītie nepieciešamie priekšnosacījumi (Civilprocesa kodeksa 931. panta 3. punkts).

Ja neierodas viena vai abas puses vai ja samierināšana izrādās neiespējama, tiesnesis liek paziņot atbildētājam, ka tas var apstrīdēt pieteikumu 30 dienu laikā; sniedzot paziņojumu, kas notiek nekavējoties, atbildētājam iesniedz sākotnējā lūgumraksta dublikātu (Civilprocesa kodeksa 931. panta 5. punkts).

Ja atbildētāja atrašanās vieta nav zināma, kad ir izmantoti visi procesuālajās tiesībās paredzētie līdzekļi tā atrašanās vietas noteikšanai, un tie visi ir bijuši neveiksmīgi, samierināšanas mēģinājumam noteiktais datums vairs nav spēkā, un atbildētājs ar publisku paziņojumu tiek aicināts apstrīdēt pieteikumu (Civilprocesa kodeksa 931. panta 6. punkts).

Kad termiņš pieteikuma apstrīdēšanai ir beidzies, ievēro parasto procedūru. Šādas procedūras laikā nosaka strīda priekšmetu un paziņo pierādījumu pamatu. Galīgā tiesas sēde notiek šīs procedūras laikā, vienlaikus iegūstot pierādījumus. Pēc galīgās tiesas sēdes lieta tiek slēgta un nosūtīta tiesnesim, kurš pieņem lēmumu 30 dienu laikā (Civilprocesa kodeksa 932. pants).

Prasību par laulāto atšķiršanu var iesniegt kā pretprasību, pat ja prasītājs ir iesniedzis prasību par laulības šķiršanu. Ja prasītājs ir iesniedzis prasību par laulāto atšķiršanu, atbildētājs var arī iesniegt pretprasību par laulības šķiršanu. Šajos gadījumos laulība būtu jāšķir, kad pieteikums un pretprasība ir apmierināti (Civilkodeksa 1795. pants).

Laulības atzīšana par neesošu

Uz laulību nevar atsaukties kā uz neesošu nekādā veidā — ne tiesā, ne ārpus tiesas —, kamēr tā nav atzīta par tādu ar spriedumu tiesvedībā, kas ierosināta konkrēti šādam mērķim (Civilkodeksa 1632. pants).

Šādu tiesvedību ierosina Ģimenes un bērnu lietu tiesā, iesniedzot sākotnējo prasību prasījumu veidā, kurā norādītas puses, izklāstīti attiecīgie fakti un izteikts lūgums atzīt laulību par neesošu (Likuma pr tiesu sistēmas organizāciju 122. panta 1. punkta d) apakšpunkts).

Likumīgās tiesības ierosināt šādu tiesvedību atšķiras atkarībā no prasības pamata (*sk. atbildi uz 8. jautājumu*).

Laulātajiem vai jebkuriem viņu tiešajiem radniekiem vai radniekiem līdz ceturtajai pakāpei sānu līnijā, laulāto mantiniekiem un adoptētājiem, kā arī prokuratūrai ir likumīgas tiesības celt vai uzturēt prasību laulības atzīšanai par neesošu, pamatojoties uz laulības neesības pamatu. Turklāt nepilngadības vai garīgu traucējumu radītas tiesībnespējas vai rīcībnespējas gadījumā celt vai uzturēt prasību var arī aizbildnis vai pārstāvis un — bigāmijas gadījumā — pirmais pārkāpēja laulātais (Civilkodeksa 1639. pants).

Ja laulība ir fiktīva, tās atzīšanu par neesošu var pieprasīt paši laulātie vai jebkuras personas, kuras nelabvēlīgi ietekmē laulība. Pārējos gadījumos, kas saistīti ar piekrišanas neesību, prasību par laulības atzīšanu par neesošu var iesniegt tikai tas laulātais, kurš nav devis piekrišanu. Tomēr, ja prasītājs mirst tiesvedības laikā, tiesvedību var turpināt arī viņa radnieki, tiešie ieprecētie radnieki, mantinieki vai adoptētāji (Civilkodeksa 1640. pants).

Tiesvedību par laulības atzīšanu par neesošu, pamatojoties uz piekrišanas trūkumiem, var ierosināt tikai tas laulātais, kurš cietis no kļūdas vai spaidiem. Tomēr, ja prasītājs mirst tiesvedības laikā, tiesvedību var turpināt arī viņa radnieki, tiešie ieprecētie radnieki, mantinieki vai adoptētāji (Civilkodeksa 1641. pants).

Prasību atzīt laulību par neesošu, pamatojoties uz to, ka tā noslēgta bez liecinieku klātbūtnes, var ierosināt tikai prokuratūra (Civilkodeksa 1642. pants).

Prasība atzīt laulību par neesošu, pamatojoties uz laulības neesības pamatu, būtu jāiesniedz:

1. nepilngadīgo, personu ar zināmu plānprātību vai pavadītu rīcībnespējīgu un tiesībnespējīgu pieaugušo gadījumā, ja prasību iesniedz minētā tiesībnespējīgā vai rīcībnespējīgā persona, — līdz sešiem mēnešiem pēc pilngadības sasniegšanas, pēc dabiskās rīcībnespējas vai tiesībnespējas izbeigšanās vai pēc pavadīšanas izbeigšanās vai pārskatīšanas; ja prasību iesniedz cita persona — triju gadu laikā pēc laulības noslēgšanas, bet nekad pēc pilngadības sasniegšanas vai rīcībnespējas vai tiesībnespējas izbeigšanās (Civilkodeksa 1643. panta 1. punkta a) apakšpunkts).
2. notiesāšanas gadījumā par vienas puses laulātā slepkavību — triju gadu laikā pēc laulības noslēgšanas (Civilkodeksa 1643. panta 1. punkta b) apakšpunkts);
3. citos gadījumos — sešu mēnešu laikā pēc laulības izbeigšanas (Civilkodeksa 1643. panta 1. punkta c) apakšpunkts).

Prokurors var ierosināt prasību tikai pirms laulības izbeigšanas (Civilkodeksa 1643. panta 2. punkts).

Prasību atzīt laulību par neesošu, pamatojoties uz iepriekšēju laulību, kas nav izbeigusies, nevar celt vai uzturēt, kamēr tiek izskatīta lieta par bigāmista pirmās laulības atzīšanu par neesošu (Civilkodeksa 1643. panta 3. punkts).

Prasību atzīt laulību par neesošu, pamatojoties uz to, ka viens vai abi laulātie nav tai piekrituši, var celt triju gadu laikā pēc laulības noslēgšanas vai, ja prasītājs to nav zinājis, sešos mēnešos kopš dienas, kad viņš par to ir uzzinājis (Civilkodeksa 1644. pants).

Prasība atzīt laulību par neesošu, pamatojoties uz piekrišanas trūkumiem, vairs nav ierosināma, ja tā nav ierosināta sešu mēnešu laikā, kopš attiecīgais trūkums beidzis pastāvēt (Civilkodeksa 1645. pants).

Prasību atzīt laulību par neesošu, pamatojoties uz to, ka tā noslēgta bez liecinieku klātbūtnes, var iesniegt tikai viena gada laikā pēc laulības noslēgšanas (Civilkodeksa 1646. pants).

Sākotnējam pieteikumam jāpievieno laulības apliecība un, iespējams, (ja prasības pamats ir vecums) attiecīgās puses dzimšanas apliecība.

Kad termiņš pieteikuma apstrīdēšanai ir beidzies, ievēro iepriekš izklāstīto procedūru.

Laulības atzīšanu par neesošu uzskata par atceltu un laulību uzskata par spēkā esošu no tās noslēgšanas brīža, ja pirms tam, kad spriedums par laulības atzīšanu par neesošu kļūst galīgs un nepārsūdzams, notiek kāds no šādiem apstākļiem:

1. nepilngadīga bērna laulību apstiprina pats bērns dzimtsarakstu nodaļas ierēdnim divu liecinieku klātbūtnē pēc tam, kad viņš(-a) sasniedzis pilngadību (Civilkodeksa 1633. panta 1. punkta a) apakšpunkts);

2. personas ar zināmu plānprātību vai pavadīta pieaugušā laulību apstiprina pati šī persona pēc tam, kad tiesa ir pārliecinājusies, ka šķēršļu cēloņi ir beiguši pastāvēt (Civilkodeksa 1633. panta 1. punkta b) apakšpunkts);
3. bigāmista pirmā laulība tiek atzīta par neesošu (Civilkodeksa 1633. panta 1. punkta c) apakšpunkts);
4. liecinieki nav bijuši klāt pamatotu iemeslu dēļ, piemēram, dzimtsarakstu nodaļas ierēdņa atzītu iemeslu dēļ, ar nosacījumu, ka nav šaubu par laulības noslēgšanu (Civilkodeksa 1633. panta 1. punkta d) apakšpunkts).

12 Vai es varu saņemt juridisko palīdzību, lai segtu ar tiesvedības procesu saistītos izdevumus?

Jā, juridiskās palīdzības sistēma attiecas uz visām tiesām neatkarīgi no tiesvedības veida.

(2004. gada 29. jūlija Likums Nr. 34/2004 — Tiesību aktu un tiesu pieejamība).

Plašāku informāciju sk. faktu lapā "[Juridiskā palīdzība](#)".

13 Vai nolēmumu saistībā ar laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu ir iespējams pārsūdzēt?

Jā. Šos lēmumus vienmēr var pārsūdzēt (Civilprocesa kodeksa 629. pants).

14 Kas man jādara, lai citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības neesamību varētu atzīt šajā dalībvalstī?

Ja attiecīgais nolēmums pieņemts Eiropas Savienības dalībvalstī, izņemot Dāniju (Padomes 2003. gada 27. novembra Regulas (EK) Nr. 2201/2003 31. pants), tas tiek atzīts pārējās dalībvalstīs saskaņā ar Padomes 2003. gada 27. novembra Regulu (EK) Nr. 2201/2003.

Ja nolēmums pieņemts Dānijā, piemērojama ir īpašā procedūra ārvalsts sprieduma pārskatīšanai (Civilprocesa kodeksa 978. pants un turpmākie panti).

Tiesa, kuras piekritībā ir ārvalstu spriedumu pārskatīšana un apstiprināšana, ir apelācijas tiesa (*tribunal da relação*) tās personas dzīvesvietas apgabalā, pret kuru spriedums ir vērstš (Civilprocesa kodeksa 979. pants).

Šajā procedūrā kopā ar pieteikumu iesniedz dokumentu, kurā ietverts pārskatāmais nolēmums, un pretējā puse, kurai par to tiek paziņots, 15 dienās var iesniegt atbildi. Prasītājs var iesniegt atbildi 10 dienu laikā no paziņojuma par iebilduma iesniegšanu (Civilprocesa kodeksa 981. pants).

Kad puses ir iesniegušas savus procesuālos dokumentus un ir veikti pasākumi, ko uzskata par būtiskiem, lietas materiāli tiek nodoti pusēm un prokuroram izskatīšanai un apsvērumu sniegšanai, kas jāsniedz 15 dienu laikā (Civilprocesa likuma 982. panta 1. punkts).

Lai spriedumu varētu apstiprināt:

1. nedrīkst būt šaubu nedz par tā dokumenta autentiskumu, kurā ietverts spriedums, nedz par nolēmuma pamatotību;
2. spriedumam jābūt galīgam saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā tas taisīts;
3. spriedumam jābūt taisītam ārvalsts tiesā, kuras jurisdikcija nav apstrīdēta saskaņā ar tiesību aktiem, un tas nedrīkst attiekties uz lietu, kas ir tikai Portugāles tiesu ekskluzīvā kompetencē;
4. nedrīkst būt iespēja izmantot *lis alibi pendens* vai *res judicata* aizstāvību, pamatojoties uz Portugāles tiesā izskatītu lietu, izņemot, ja tiesvedība vispirms ierosināta ārvalstu tiesā;
5. atbildētājam ir jābūt pienācīgi informētam saistībā ar prasību saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā atrodas izcelsmes tiesa, un procedūrā jābūt ievērotiem aizstāvības tiesību un vienlīdzīgas pušu aizsardzības principiem;
6. nolēmuma atzīšanas iznākums nedrīkst būt acīmredzamā pretrunā Portugāles starptautiskās sabiedriskās kārtības principiem.

(Civilprocesa kodeksa 980. pants).

15 Kurā tiesā man jāvēršas, lai celtu iebildumus pret citā dalībvalstī pieņemta sprieduma par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības spēkā neesamības atzīšanu? Kāda ir procesuālā kārtība šajos gadījumos?

Ja attiecīgā puse nolemj iesniegt prasību par laulības šķiršanas, laulāto atšķiršanas atzīšanu vai laulības atzīšanas par neesošu atzīšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs, izņemot Dāniju, pieteikumu iesniedz Ģimenes un bērnu lietu tiesai (Likuma par tiesu sistēmas organizāciju 122. pants). Tiesu, kurai ir teritoriālā piekritība, nosaka saskaņā ar tās dalībvalsts iekšējiem tiesību aktiem, kurā tiek iesniegts pieteikums par atzīšanu.

16 Kuru likumu tiesa piemēro laulības šķiršanas tiesvedības procesā, ja laulātie nedzīvo šajā dalībvalstī vai viņiem ir dažādu valstu pilsonības?

Saskaņā ar valsts tiesību kolīziju normām laulības šķiršanas un laulāto atšķiršanas lietās piemēro laulāto valsts vispārējos tiesību aktus. Ja laulātajiem ir dažādas pilsonības, piemēro viņu kopīgās mītnes valsts tiesību aktus. Ja tādas nav, piemēro tās valsts tiesības, ar kuru ģimene ir visciešāk saistīta (Civilkodeksa 52. panta 1. un 2. punkts).

Tomēr, ja laulības laikā piemērojami tiesību akti tiek grozīti, laulāto atšķiršanu vai laulības šķiršanu var pamatot tikai ar faktu, kas bijis būtisks attiecīgajā laikā (Civilkodeksa 55. panta 2. punkts).

Kur meklēt piemērojamos tiesību aktus

[Portugāles Civilkodekss](#)

[Portugāles Civilstāvokļa aktu reģistrācijas kodekss](#)

[Portugāles Civilprocesa kodekss](#)

[Procedūras, kas ir prokuratūras un dzimtsarakstu nodaļu kompetencē](#)

[Likumdošanas rīkojums Nr. 13/2018](#)

[Likums par tiesu sistēmas organizāciju](#)

[Tiesību aktu un tiesu pieejamība](#)

[Padomes Regula \(EK\) 2201/2003 \(2003. gada 27. novembris\) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību](#)

Nobeiguma piezīme

Šajā faktu lapā ietvertā informācija ir vispārīga un nav izsmelīga. Tā nav saistoša kontaktpunktam, Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklam civillietās un komercietās, tiesām vai jebkurām citām personām. Šī informācija neatbrīvo no pienākuma iepazīties ar spēkā esošajiem piemērojamajiem tiesību aktiem.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

Lapa atjaunināta: 20/12/2024

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas

Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.